СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 248. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 19-го грудня 1945. No. 248. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, December 19, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ ПРИНЯВ ВИДАТКИ ДЛЯ УНРРА З ЗАСТОРОГОЮ ДЛЯ УКРАЇНИ Й БІЛОРУСІ

При явнім голосуванню сенат Злучених Держав приняв в понеділок 17. грудня законопроект, щоб Злучені Держави виплатили Організації Ріліфу й Реабілітації Обеднаних Держав (УНРРА) суму $1,350,000,000 для ратунку країв навіщених війною в цілому світі. Вчасі дискусії пропоновано різні додатки, між ін. щоб розділ допомогових матеріялів у Білорусі й Україні відбувся під наглядом, і щоб це було застережено в законі. Сенат приняв цю засторогу лише так, як її приняла палата послів 6. грудня 327 голосами проти 39. Ця постанова домагається, щоб уряд советської України і Білорусі дав дозвіл американським кореспондентам збирати інформації про розділ допомоги з фондів УНРРА, одначе це не є категорична мова. Сказано в резолюції, щоб президент Труман „ужив своїх услуг та дістав дозвіл" вислати туди кореспондентів.

Бувший секретар скарбу Генрі Морґентав твердить, що в Білорусі знищено вчасі війни 1,294,000 домів, а на Україні остало 15,000,000 людей без даху над головою.

ДАЛЬШІ ТОРГИ В АВТОМОБІЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

Підприємство Дженерал Моторс в Дітройті вислало до страйкуючих робітників пропозицію з 11 точок в справі наладнання непорозумінь. Дженерал Моторс домагається між ін., щоб підприємство не мало обовязку збирати вкладки для юнії при виплаті робітникам; щоб панувала дальше засада „вітвертої робітні"; щоб юнія дала за[...]ку проти страйків вчасі тривання контракту; щ[...] юнія не противилася, коли підприємство дає бонус для пильних робітників як нагороду; щоб юнія заборонила робітникам видавати летючки з очернюванням підприємства. Зате підприємство оферує платню початкового робітника по 80 центів на годину з підвишкою до 90 центів після пів року. Вчасі війни найнижча платня була 60 центів на годину, але тепер мало є таких робітників, щоб діставали таку низьку платню. — Підприємство Кайзера-Фрейзера, яке щойно недавно почало виробляти авта, подало свій власний плян до відома юнії, але його ще не оприлюднено.

БУРЛИВІ НАРАДИ В СПРАВІ БУДОВИ НОВИХ ДОМІВ.

Конференція будівельних підприємців у приявності представників федерального уряду у Вашингтоні в справі будови пів міліона нових домів для ветеранів і інших бездомних родин, розпочалася бурливим нарікнанням на те, що робітничі страйки не допускають до ви[ко]нання програми. До сенатської комісії, яка розглядає урядовий законопроект про будову домів, наспіли зажалення, що цей закон не лише виключе підвищення ціни домів, але ще й наложить „грошеву кару" на 27,000,000 родин. Йде про це, щоб закон не установляв висоти проценту від позичок на будову домів, бо це залежатиме від місцевих вимог.

ЛИНДБЕРҐ ЗА СИЛЬНУ О. О. Д. ДЛЯ МИРУ.

Славний в передвоєнних часів американський летун Чарлз Линдберґ виголосив промову вчасі обіду летунів у Вашинґтоні і в ній висловив свої погляди на значіння летунства для забеспеки миру. Він сказав, що літаки, придумані в початках як фантастичний спосіб їзди, ужито опісля для нищення людства. Треба завернути з такої дороги і призначити літакам їх властиву ролю. Від себе запропонував Линдберґ втримання світової організації опертої на військовій силі, але ця організація повинна бути твором Західних народів, які розвинули модерну науку, новітнє летунство й атомову бомбу. Орґанізація повинна опертися на підставах християнської релігії. Хоч уживання сили є противне його поняттю, одначе Линдберґ піддає таку думку тому, що інші можливости є ще гірші. „Коли нам удасться недопустити до надуживання сили, опертої на летунстві й атомової енергії, тоді настане велика епоха для людства" — твердив Линдберґ.

РАБІН ПЕРЕКОНАНИЙ ПРО КІНЕЦЬ ЖИДІВ В НІМЕЧЧИНІ.

„Історія жидів у Німеччині скінчена" таку думку висловив бувший головний рабін з Берліна, д-р Лев Бек. Він перебув два роки в таборі в Терезієнштадт у Чехії, а тепер, у 72 році життя, приїхав літаком до Ню Йорку. На запит кореспондентів він сказав, що тепер є лише два жидівські осередки, а це Америка й Палестина.

З Парижа повідомляють про висилку українських скитальців до Советів

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет у Філядельфії дістав 18. грудня телеграму з Парижа такого змісту: „Згідно з розпорядком Військового Правління у Вісбаден з дня 27. листопаду 1945 підписаним полковником Нюманом і капітаном Валачом у Ґросгесен, всі українці, бувші піддані Советів, мають покинути цивільні роботи в Німеччині 22. грудня цього року і зібратися в советських таборах для висилки до Советського Союзу. Більша частина з них готується на смерть і приняла передсмертні Найсвятіші Тайни. Взиваємо Вас поробити негайно всякі старання, щоб припинити виконання цього розпорядку і не допустити до репатріяції. — Українське Допомогове Бюро у Франції".

Бюро Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету у Філядельфії дістало теж окремо депешу з Бельґії про цю саму справу в такім тексті, який наспів був до Українського Комітету Канади і був поміщений у вчерашній „Свободі" як телеґрама до Українського Конгресового Комітету Америки.

НАЙВИЩИЙ СУД ПРИПИНИВ ВИКОНАННЯ КАРИ СМЕРТИ ДЛЯ ЯМАШІТИ

Найвищий суд Злучених Держав видав рішення в понеділок, 17. грудня, яким припинено виконання смерти на ґенералі Томоюкі Ямашіта. Вирок проти нього запав у военнім суді в Филипинах за те, що за його влади японці допускалися звірств на населенню Филипин. Оборонці ґенерала відкликалися до Найвищого Суду з проханням розглянути його справу на тій підставі, що тепер нема у Филипинах военного стану, а Ямашіту засудив военний суд. Судді збируться щойно по Новім Році у Вашингтоні для мериторичного розглянення справи.

СЕНАТ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІТВОРЕННЯ ПАЛЕСТИНИ ДЛЯ ЖИДІВ

Всупереч заяви президента, щоб справу Палестини розглянула спільна американсько-британська комісія, сенат приняв в понеділок, 17. грудня резолюцію з домаганням до уряду Злучених Держав, щоб цей уряд ужив своїх услуг і вплинув на Анґлію в справі створення жидівської батьківщини в Палестині і щоб вона допустила туди жидів зовсім свобідно. Єдиний голос проти цього домагання подав сен. Там Конелі, предсідник Комісії Закордонних Справ. Резолюція має перейти ще в палаті репрезентантів.

МекАртур за вимогу свободи преси у всіх американських договорах

Асошіейтед Прес звідомляє з Токія, що ґен. Доґлес МекАртур запропонував, щоб в усіх американських договорах, заключуваних з різними державами, була клявзуля, що вимагає свободи преси, допущення кореспондентів та уможливлення їм подорожувати по краях та свобідно звідомляти. Таке є в листі ґен. МекАртура до Вилбура Фореста, віцепрезидента „Америкен Сосайті оф Нюспейпер Едіторс". Найбільшою ґарантією мира в світі буде міжнародна свобідна преса, каже ґен. МекАртур. Тепер, заповів ґенерал, і в Японії буде могти преса перший раз писати про все свобідно й насвітлювати життя з різних боків. Найбільшим нещастям, казав ґен. МекАртур, є вживання преси для пропаґандних цілей.

ПОМАГАЛИ СОВЄТСЬКИМ АҐЕНТАМ ВИКИДАТИ УКРАЇНСЬКИХ КАЛІК

З американської окупаційної зони в Німеччині надіслано до часопису „Америка" повідомлення, що дня 22. жовтня в місті Авґсбурґу заїхало до лічниці полонених авто з двома советськими старшинами і американською та німецькою поліцією. Вони забрали з шпиталю насильно 20 осіб. Були це военні каліки, без руки, ноги і т. п. Один сотник, що ще лишився в лічниці, помер кілька годин пізніше під враженням цеї візити. Нещасним калікам сказано, що їх перевозять до „російської лічниці" в Стравінгу. Це очевидно, ніщо інше, а віддання тих нещасливців у советські руки.

РОЗВЯЗУЮТЬ СТАРИЙ ЯПОНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ

Японський военний парлямент скінчив свої 22-дневні наради, перевівши небувалі для Японії реформи. В першу черґу ухвалив він виборчу реформу, на підставі якої будуть могти кандидувати до нового парляменту жінки та молоді люди. Вибори відбудуться десь біля 24. січня, а новий парлямент збереться на наради в перших днях лютого. Це вже буде „демократичний парлямент". Старий парлямент ухвалив ще важні закони в справі робітничих юній, як і в справі земельної реформи.

В ЯПОНІЇ ПІДВИЩАЮТЬ ЗАРОБІТНІ ПЛАТНІ

Японські робітники дістануть цього року добрі „різдвяні дарунки" у виді підвишок платень. Підвишка буде виносити в особливих випадках навіть 60%.

АСАМБЛЕЯ О.О.Д. ВИРІШИТЬ СПРАВУ ОСІДКУ

Таке запало рішення на нарадах Підготовчої Комісії Орґанізації Обеднаних Держав (О..ОД.). Асамблея збиреться на наради в місяці січні в Лондоні. Совети є за те, щоб осідок був у Злучених Державах і в Гайд Парку, осідку родини Рузвелтів.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ГЕРОЯ-НІСЕЯ. — Ґенерал Джозеф В. Стилвел декорує американку японського походження, Мері Масуда, медалею, наданою її братови, Казуо Масуда, американському воякови, що згинув геройською смертю на італійськім фронті. Церемонія відбулася на Масуда-ренчі в Сан Анна, Каліфорнія. Батько і матір загинувшого приглядаються церемонії.

ДАЛІ НІЩО НЕ ЗНАТИ, НАД ЧИМ РАДЯТЬ „ТРИ ПОТУГИ" В МОСКВІ

Американські кореспонденти в Москві заложили письменний протест перед секретарем стейту Бирнсом і британським міністром заграничних справ Бевином ізза цього, що їх не допускають до пресових конференцій. До того протесту долучилися французькі, китайські, чехословацькі, югославські та польські кореспонденти. Про наради міністрів заграничних справ „Трьох Потуг"—Бирнса, Бевина і Молотова — знають кореспонденти тільки те, що вони відбули вже другу нараду, що тривала дві години і 20 мінут, та що буде ще одна нарада. А далі, що наради відбуваються в прекрасній палаті — в Спіріdиновці — побудований за царських часів російським текстильним магнатом Савою Морозовим. Теж знають, що советський уряд дав минулої неділі в честь тих делегатів величаве приняття, та що згадані міністри, що нараджуються, дали себе спільно відфотографувати. Теж кажуть, що наради „дуже сердечні". Описують точно, де й хто сидить, та що Молотов провадить нарадами. Одначе заповідають, що якщо на тих нарадах прийдуть у якійсь справі до порозуміння, то певно видадуть тоді спільний комунікат. Наразі один одного „висондовує". Теж так є, що Бирнс та Бевин працюють у спільному порозумінню та відбувають спільні конференції. Секретар Бирнс мешкає в американській амбасаді.

НАРАДИ ГОТОВІ ЗАТЯГНУТИСЬ.

Виглядає на таке, що секретар стейту, Джеймс Ф. Бирнс, не буде святкувати Різдва в Вашинґтоні. Американська амбасада в Москві готується до святкування Різдва в такий спосіб, що рахується з тим, що буде на святі ціла делеґація, що прибула до Москви на переговори з советським урядом.

СТАЛІН ЗДОРОВ.

Бирнс та Бевин запитували советський уряд про здоровля ґенераліссімуса Сталіна. Це було зроблене формально, з чемности. Як звідомляють, то советські урядові кола запевнили їх, що Сталін находиться у добрім здоровлю. Теж кажуть, що Бирнс та Бевин не питали, коли Сталін поверне назад до урядовання.

ПОСПІХ З ІРАНСЬКИМ АЗЕРБЕЙДЖЕНОМ.

В Лондоні політичні кола толкують собі революційні події в північнім Ірані в такий спосіб, що Совети підготовляють там таку акцію, яка заскочить Британію та Америку, що стануть перед „доконаним фактом". Значить, що буде в іранськім Азербейджені вже встановлений новий уряд, за яким заявиться ціле населення, а цей уряд проголосить Азербейджен незалежним. Усе це переведе в життя Демократична Партія, що є наділі комуністичною. І то ще, заки скінчаться у Москві наради „Трьох Потуг". Демократична Партія вже сформувала там „народню міліцію" та має встановлений уряд в Табріз, який уже контролює якими 40 місцевостями. Новий режим є дуже приязний для Москви, а зате, що дуже знамене, дуже холодний, а навіть ворожий, супроти Туреччини.

ЧЕРГА НА СОВЕТСЬКУ ВІРМЕНІЮ.

Советські атаки, звернені проти Туреччини, не вгавають. Це не діється без причин. Значить, на щось заноситься. Отже в Лондоні заповідають, що якщо з іранським Азербейдженом все іде так гладко, то треба ще памятати, що сусідкою Азербейджену є Советська Вірменія. Тепер черга на неї щось зачати. Отже незабаром вона готова розпочати те саме, що діється в північнім Ірані, на території Туреччини, на теренах Карсу і Ардагану, які Совети хочуть мати.

НА ВИПАДОК, ЯКБИ ПЕРЕШКАДЖАЛИ!

Совети уважають свої територіяльні надбання благословенством для населення тих країв, що їх забирають. Таке пише советська преса. А при тому нагадує Анґлії, що от Індія є без політичних прав, а Америці, що її капіталісти готові загарбати будьяку колонію для свого економічного визиску. Це, як кажуть, американські кореспонденти, є советським напімненням, зверненим в сторону Анґлії та Америки на випадок, якщоб вони хотіли протестувати проти советських посягань по чужі території.

ДАЛІ ПРОТЕСТУЄ.

Іранський амбасадор у Вашинґтоні, Гусейн Аля, ходить раз-у-раз до департаменту стейту і закладає протести проти советського вмішування в справи Ірану і домагається, щоб усі Аліянти відкликали свої війська з його краю. Але це все ніщо не помагає.

ЗА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ РУР.

Британський міністер заграничних справ Бевин поїхав до Москви з новим пляном у справі Рурської области, найбільш промислової частини Німеччини. Отже є він за те, щоб створити міжнародну корпорацію, яка малаб заряджувати промислом у Рурі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕЛЮДСКІСТЬ!

Читаємо в недільнім виданню часопису Ню Йорк Таймс, у редакційній статті на тему „Границі й люди", при кінці таке:

„Це не є та свобода, що ми її намагались принести Европі".

Це так говориться у звязку з трагедією жидівських біженців, що їх число в американській зоні тепер постійно збільшається. А далі з трагедією і тих міліонів бездомних німців, що їх викидають з Польщі, Чехословаччини та Мадярщини, не беручи під увагу, що зміна осідку повинна відбуватись після ухвали Потсдамської Конференції „в порядочний і людський спосіб", а воно так не є.

Видно, що не поступається з жидами і німцями по людськи, коли такий часопис як Ню Йорк Таймс приходить до такого сумного заключення. А як з українцями? Сумна новинка, яку ми помістили вчера про новий натиск на українських скитальців в американській зоні, щоби вертали у Совети, та згадка про нові українські себегубства, як наслідок цього натиску, є хіба нічим іншим, а теж доказом тої нелюдскости, яку принесла з собою „нова свобода", якої Америка цілком певно не бажала Европі, як це підкресляє Ню Йорк Таймс.

Норемберський суд дає нам тепер повно образів дикунства, за які злочинці будуть цілком певно покарані й згинуть ганебною смертю. Та й цеї смерти замало, щоби вона могла вдоволити думаючу людину. *Бо іде про те, щоб з тою смертю були зліквідовані* й можливости повторення тих злочинів, чи їм подібних, та щоб з ліквідацією ініціяторів і виконавців дикунства були в знищеній і здеморалізованій Европі рівночасно кладені основи під нове життя, де царювалаб культура і цивілізація.

А чи так є?

Право азилю було завжди святим правом навіть тисячі літ тому в диких і нецивілізованих народів. І в темних часах середновіччя вміли в Европі це право пошанувати. А тепер, як виявляється, його не визнають, ним нехтують. І то хто? Советам ми не дивуємось, що вони не визнають цього права, бо советський режім вже десятки років покритий кровю міліонів невинних жертв, за які повинен відповідати в подібний спосіб, як відповідають воєнні злочинці в Німеччині й Японії. Але ми не можемо зрозуміти, як може піддаватись советським натискам у цій справі американська влада, що представляє собою землю, що так довго була символом свободи і азилю для усіх, що їх гнобили, визискували, чи переслідували в Европі? Як можна американцям заставляти голодом невинних людей вертати у Совети на певну смерть? Як можна допускати, щоби під американською владою люди були змушені радше життя собі відбирати, ніж вертати під тоталітаристичну диктатуру? Чиж таким робом, потураючи советським нелюдським вимогам, не стаємо учасниками нелюдських діянь?

На допомогу Україні

Є надія, що Україна дістане незабаром більшу матеріяльну допомогу завдяки тим фондам,, що їх ухвалить цілком певно конґрес у Вашинґтоні, для Юнайтед Нейшенс Реліф енд Рігебілітейшен Адміністрейшен (У. Н. Р. Р. А.). В палаті репрезентантів перейшла сума $1,350,000,000, а сенат окремо ухвалив $700,000,000. Значить понад два біліони долярів. Це є величанська сума, коли її вжити на закупно харчів, одежі, ліків і т. п., а саме вона і призначена.

Так є, що Україна є найбільше знищена з усіх европейських країв, навіщених війною. Та досі вона з УНРРА допомоги не дістала і не дістає. Та в тому є більша вина советського уряду, як чия інша, наприклад, американська. Бо Злучені Держави помагають і будуть далі помагати усім знищеним краям, але теж і хочуть мати певну контролю над тим, хто ту допомогу дістає, як її розділюють. Як і хочуть мати контролю над позичками, себто хочуть певно знати, що позичені ними гроші ідуть на мирну розбудову, а не на зброєння, пропаганду чи щось подібне.

Американський уряд буде теж і тепер домагатись, щоби принаймні були допущені американські журналісти до тих країн, що дістають американську допомогу. Хай би хоч вони власними очима побачили потреби населення тих країв, як і теж який є росподіл допомоги і про це звідомляли американцям, що оплачують ту допомогу своїми податками.

Ось те домагання — чи прохання — звернене, як усі знаємо, властиво в сторону Кремлю. І чимскорше Москва дасть на це прихильну відповідь, тим скорше дістане допомогу і Україна. Бо щодо самої потреби допомоги нема в американського уряду, ні в американського громадянства, двох думок. Тут уже загально відоме, скільки Україна витерпіла в часі цеї війни. Іде тільки про те, щоб кремлінська політика не стояла далі на перешкоді уділенню американської допомоги Україні, не допускаючи далі таких американських кореспондентів на українські землі, що не є голосниками Кремлю, чи його аґентами.

До цього ще додамо, що не іде тут про таку дрібну допомогу, яку може дати якась акція збірки добровільних жертв! Тут іде про допомогу, що виносить навіть не міліони чи десятки міліонів долярів, а сотки міліонів; Бо саме на таку допомогу Україна заслугує і такої вона потребує, якщо її населення має відчути якусь полекшу. А такої допомоги не може дати ніяка добровільна добродійна акція. Її може дати тільки велика держава і то така багата як наша.

Ми, що є з української крови, раді чути, що Америка думає і про допомогу Україні, але заразом побоюємось, чи Москва знов не затягне цеї акції, супротивляючись тому, щоби допускати в Україну американських кореспондентів. Вона накоїла Україні багато лиха і боїться, щоб його не побачило американське око. А може й думає ту допомогу вжити на що інше й для кого іншого, а не для українського населення? І це можливе.

Комуністична пропаганда і кримінальні злочини

За найбільшу невдачу американського лібералізму вважають деякі політичні письменники їхню невдачу в ділянці моралі. Це слідно в поведінці так званих „вільнодумних" чи там „ліберальних" людей до загальних понять справедливости, людяности, і свободи. Замісць придержуватися традиційних понять старшого покоління і вперто обстоювати особисту свободу людини, як підставу поступу людства, модерні ліберали — за малими виїмками — стараються при всякій нагоді оправдувати найбільш брутальні способи новітних диктаторів. З такого наставлення виходить, що серед вільнодумних людей в Америці приймається подвійна мірка справедливости в прилюдному життю.

Дуже голосно, наприклад, вигукують ці „поступовці", чи як там вони себе називають, проти цього, що задіяв Гітлер, а зате мовчанкою, ба навіть і признанням одобрюють найбрутальніші злочини проти цілого людства, коли їх поповнює московська влада. Таке потурання мусіло вкінци довести до цього, що способи комуністичної пропаґанди в Америці вважається за щось природне, а коли хто має відвагу їм противитися, тоді таврується таких людей як ворогів поступу, або навіть як ворогів людства ніби то тому, що хто противиться затіям Москви, такий причиняється до поглиблення прірви між Советами і Західними державами і до викликання воєнного настрою.

Від давна вже можна завважати, що з такого потурання користають комуністи і переводять правдиву нагінку на людей, які з недовірям дивляться на затії Кремля. Для осягнення своєї цілі послугуються к о м у н і с т и різними „фронтами" і вживають до нагінки нераз справді поступових людей, які не мають часу, або в своїй наївній благородности не вважають за потрібне, основно зазнайомитися з фактами, які довели до таких „фронтів".

Для пригадки годиться навести хоч деякі з теперішних комуністичних „фронтів", щоб порозуміти, в чому діло. От перед будинком секретаріяту стейту у Вашинґтоні комуністи утримують пікету з домаганням, щоб усунути Бирнса зо становища секретаря стейту, бо він підтримував змагання амбасадора Горлія втримати цілість китайського уряду против змагань комуністів до його розбиття; домагаються, щоб дати вільну руку Советам на Балкані; дати Росії всі тайни атомової бомби; допустити її до повної співадміністрації в Японії подібно, як це сталося в Німеччині; дати їй всю можливу поміч з УНРРА і не домагатися контролі, що вона з цею допомогою робить і т. п. Кожний інтеліґентний чоловік мусить добачити в таких фронтах нішо інше, як спробу затемнити діло на те, щоб з цього вийшла повна користь Советам, бо в „каламутній воді" легко ловити рибу.

Одначе таке безупинне затемнювання справи вимагає теж від советських аґітаторів безупинної брехні і придумування різних злодійських штучок, як це зрештою практикують звичайні шпиги на війні. А що комуністи голосять, що вони ведуть безупинну війну проти теперішнього ладу в Америці, то вони й мусять раз-у-раз видумувати і поширяти такий о б м а н і намовляти до постійного обману в с і х с в о ї х ч л е н і в і прихильників. Внаслідок цього повстає хаос не лише в прилюднім, але і в приватнім життю і приходить до такої деморалізації, що її можна хіба підтягнути під поняття кримінальних злочинів.

По скільки йде про українське громадянство, то воно здавна знає оці неморальні і злочинні способи наських комуністів. Та показується, що це не тільки їхні способи, але це є тактика й інших комуністичних партійців в Злучених Державах. Про це виразно говорив Дж. Едґар Гувер, голова Федерального Бюра Інвестиґацій, звісного під назвою „Еф Бі Ай", на міжнароднім зїзді начальників поліції в Маямі, у Флориді, 10. грудня. Там стверджено факт, що після війни зростає непомірно число злочинів між молодю тому, що ветерани привозять із собою на памятку добуту на ворогах зброю і ця зброя дістається в руки непокликаних людей. Стверджено, що незвичайно зріс злочин між дівчатами, бо аж на 198 відсотків. Одначе найбільше причинилися до поширення злочину між молодю американські комуністи. Про них сказав Гувер, що вони є „спричинниками діявольської руїни і зосереджують свої зусилля на викликування замішання і незгоди. Вони то обсмаровують поступові департаменти поліції, бюра Еф Бі Ай та інші американські установи призвищами фашистів на те, щоб закривати свої власні негідні цілі".

Опісля сказав ще Гувер на осторогу американському населенню таке: „Треба нам стояти на сторожі перед ворогом, який вітверто і з витертим чолом веде пропаґанду за здеморалізування Америки; який проводить безсонні ночі, щоб придумувати один спосіб пропаґанди за другим; який ховається за цілими дозинами різних фронтів; який вкручується і втискається до таких великих американських сил, як церква, школа і зорґанізовані ряди робітництва. А тепер" — твердив голова федерального Бюра Інвестиґацій — „цей ворог пробує вживати повертаючих з війни ветеранів, як „новий фронт", за яким він сховається. Комуністи вибрали собі доброго ворога, бо Американський Леґіон та Ветерани Чужинних Воєн мають вже добрий досвід у боротьбі проти оцих ворогів Америки, щоб датися заманити комуністичним ошустам".

Із оцеї промови Гувера виходить ясно, що американська влада не думає дальше потурати нотoрійним „фільософам брехні" і пробує піти відкритою боротьбою проти тих, які пляново підривають моральні сили Америки у підготові до викликання кривавої різні, а з тим і до заведення неволі у вільнім досі краю Вашинґтона.

Проти третьої війни

В канадійськім часописі „Новий Шлях" поміщено статтю п. н. „Тим, що числять на третю світову війну". З неї подамо наступне:

* * *

Немає де правди діти, що поважне число українців вірило в благодійний наслідок війни для української визвольної справи. Це були ті, які ніколи не вірили, що український народ будьколи може самий, своїми власними силами й засобами, здобути собі волю й державне життя. Це також ті, які — хоч і при всяких святочних нагодах викрикували гасло „наша сила в нас самих" — самі в ту засаду ніколи глибоко не вірили, а також не розуміли її далекойдучого значення. Це такі створили в собі „побожне бажання", яке скоро стало їхнім твердим переконанням, що лише зовнішне світове політичне потрясення — війна або щось подібне — якась чужа сила може принести Україні волю та державну незалежність. Колиж війна не здійснила їхніх сподівань, в їхніх серцях і душах запанувала пустка, мертвеччина. Правда, деякі з них настільки „тверді", що нездійснені їхні сподівання вислідом другої світової війни не зовсім розчарували їх. Вони тепер сподіються, що як не здійснила їхніх „побожних бажань" друга світова війна, то здійснить їх, „і то напевно" — третя світова війна. Від таких сьогодні завжди почуєте вперті міркування і сподівання, що третя світова війна вже ось-ось гряде, а тоді „все буде гаразд"... Такі люди займають „вичікуюче" становище до української в и з в о л ь н о ї справи та до всіх тих подій, які України дотичать. Багато з цих людей це щирі українські патріоти, вони хотілиб бачити Україну вільною. Але їх відношення до української визвольної справи таке, що різко підкреслює їхню політичну недорозвиненість, або й політичну неграмотність. Вони добрі тоді, як справа йде добре. Але вони є бепотрібним балястом тоді, як повітреплав українських визвольних змагань летить низько, битий бурями, і старається піднестись вище, вище до сонця волі.

Скаже дехто: Алеж не самі політично неграмотні українці говорять сьогодні про можливість третьої війни. Говорять про це й неукраїнці, і то такі, яким політичної неграмотности не можна закинути. Це правда. Багато говориться сьогодні навіть у політичних і диплоьматичних та військових кругах західного світу про можливість та загрозу третьої світової війни. Що більше, говориться про це найбільше в тих кругах, які найзавзятіше змагаються за створення світового миру. Але не чуємо від жадного поважного державного чи політичного діяча, що третя світова війна мусить бути, щоб можна було розвязати ті проблеми, яких не може розвязати теперішній повоєнний світ. Зате чуємо, що третя війна може наступити, як не прийде до політичної та економічної співпраці між державами та як мирним способом не порадається світових проблєм. А якби прийшла така війна, то людській культурі й цивілізації, або й самому людству міг би прийти кінець.

Чи це не зовсім інше від того, що чуємо від тих українців, яких сподівань не здійснила друга світова війна й вони вірять, що здійснить їх третя світова війна.

Направду, для українця сьогодні міркувати про третю світову війну, а ще й бажати її, то зовсім нерозумна річ. Поможіть одній українській людині там заморем, викиненій воєнними обставинами з рідного краю в чужу чуженицю — а зробите багато більше добра для української справи, як своїми навіть наймайстернішими міркуваннями про третю світову війну. Дайте моральну підтримку тим нашим рідним, які сьогодні там в Україні з геройською самопосвятою кривавляться в боротьбі за волю українського народу з займанцем-велитнем, а відчуєте в своїй души та в свойому серці благодійну, непереможну силу незнищимости українського народу та його ідеалу волі. Відчуєте святу правду української національної засади „наша сила в нас самих". І в кожній кроплині крови, в кожній кроплині поту, в кожному, хочби й найменшому, пожертвуванні для української визвольної справи бачитимете крок за кроком хід уперід по шляху до здійснення українського відвічного бажання волі.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

МАСЛО НА ГОЛОВІ

I

Серединою вулиці маленького містечка Закарпаття йде пан староста — себто війт — пан Атаназій Безушко. Низенький, грубенький; йде поволі, широко розкладаючи ноги, хитається як качка при тому тяжко відсапує. На дворі горяче, липень.

— Тьфу! — і правою рукою обтирає пан староста піт з чола, лівою посуває саме капелюх назад, як у цій хвилинці щось хляц! на лису голову. Вхопив рукою — щось мягке, розплилося в руці. Глянув і понюхав — масло. Розгніваний і лютий стріпнув рукою і розбризкав масло на капелюх, що саме впав з голови на землю.

— Що це? — скрикнув у великому гніві.

— Це викинув хтось тарілку з маслом, масло впало вам на голову, пане старосто, а тарілка ось тут, у рів. І не збилася! — пояснив жид, що сидів перед крамницею.

— З чийого вікна? — питав, задихуючися, пан староста.

— Не знаю, не бачив...

— Адже тарілка впала на ваш бік, то й ясно, звідки її кинули.

— Не бачив, не знаю...

— Я йому дам, я того не дарую! На гладкій дорозі масло на голову, мені, старості! Убю як пса, а того не дарую! — і поспішав до дому, де жив на першому поверсі адвокат. І підніс пан староста розхвильований вгору палицю готову до удару. Інакше й не могло бути! Староста — і масло на голові, еміґрант, заволока, що приплівся сюди. — Не да-ру-ю!

Пан староста не перейшов, а перебіг кілька кроків вулицею і ввійшов у двері дому і — вже звільнив крок. Роздумував, це мабуть адвокат посварився з жінкою і в злости викинув масло через вікно. Той адвокат пристрастний, палкий, войовничий, може й ліпше з ним не зачинати? — і пан староста знизив палицю додолу. І ще більш сповільнив свій хід. — Може воно й поправді ліпше цілком не йти і з ним не зачіпатися? "Але ні" — думав вже у наступній хвилині. — Адже люди бачили, жид, жидівка. Я староста, впливовий чоловік на всю околицю—а це еміґрант, а він мені масло на голову! Мушу боронити своєї чести, бо й що подумають люди? — Зробив кілька ступенів нагору. Але на пересхідцю знов завагався: — А може таки ліпше не зачинати собі з ним?

Пристанув, виняв хустину, обтер лису голову, витер капелюх і вже думав біди не зачіпати, а вертатися вниз, як знов супротивна думка шепнула: — Ні, люди бачили. Що подумають собі про мене, старосту, впливового чоловіка? Іду, що буде, хай буде, я мушу його порядно вилаяти! Щож то за порядок, щоб людям масло на голову на гладкій дорозі! Це ганьба для нашого цілого містечка! Ганьба нам всім! — і знов перейшов кілька. кроків вгору.

Двері від мешкання адвоката відкриті. Адвокат розперся при столі й заїдав.

— А може таки вернутися?! — подумав знов пан староста і хто зна, чи не був би втік ще в останній хвилинці, але адвокат вже його побачив.

— Чим можу служити? — голос адвоката звучав рішуче, приказово. Як часто заздрив йому такого голосу пан староста. Як часто думав собі: — О, щоб я мав такий голос і таку статурну поставу!

— Чим можу служити, пане старосто?

— Пане меценасе, я знаю, що ви добра, порядна, чесна людина й ви знаєте, що я не жаден галабурдник, а теж добра і чесна людина. Маленька справа в мене до вас і я певний, що ми обидва як добрі, порядні та чесні в згоді ту справу скінчимо. Я йшов саме тепер дорогою й мені на голову впало масло з вашого вікна.

— Знаю!

Адвокат стояв гордо, дивився на похилу постать старости і мало бракувало, а був би розсміявся. Але той сміх він здушив у собі, тільки його очі заблищали.

— Отже, чим можу служити?

— Це масло поплямило мені капелюх, одежу, руки й чоло.

— Тільки всього? Цеж дрібничка.

— Так, так, дрібничка, але...

— Скидайте; — і не чекаючи згоди пана старости, він уже стягнув з нього сурдут. — Анно! — крикнув адвокат на слугу. — Принеси теплої води та мила, возьми цей сурдут і капелюх пана старости і попроси паню, щоб зараз вибрала плями. Моя жінка — говорив вже до пана старости — прекрасно вміє вибирати плями з одежі. Анно, як тільки пані вибере плями, вигладь сурдут, щоб був як новий і зараз принеси.

Слуга забрала речі, а пан староста вже обмитий усів без сурдута при столі. Адвокат нахмарив чоло, вдарив кулаком по столі й промовив піднесеним голосом:

— Ось такі прикрости маю через вас, пане старосто!

— Через мене, ви, пане меценасе? Через мене?!

(Докінчення буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ВІСІМ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти, А просвіта —це сила.

За що боровся один американський японець?

Кожний пригадує собі як в перші напружені місяці після нападу на Перл Гарбор почали вивозити з наказу американської армії всіх американських японців з західного побережжя в глиб країни. (Цей наказ відмінено щойно у вересні 1945 року). Майже два на кождих три вивезених японців були американськими громадянами по народженню. Чимало з них були пригноблені не тільки раптовим перерванням встановленого, мирного життя, але також кинутим на них підозрінням щодо вірности цій країні. Проте було не мало таких, що спокійно, розважно прийняли нове положення, усвідомлюючи з одного боку, що де в чім завинили таки свої люди, а з другого, що не все дописувала військова політика. Добрим прикладом цеї останньої групи є Бен Куроки — перший летун американець японського роду, що дістав нагороду — „Дистингвиш Флайнг Крос" — за бої проти Японії.

Обставини життя Бен Куроки були дещо відмінними від тих, серед яких жили американські японці на західнім побережжі. Він з Небраски, де родичі мають фарму, займаються цукровими буряками та картоплею, і це не є в районі, з якого вивозили американських японців. Будучи „нисеєм" — з другого покоління японців, значить американським громадянином по народженню, він зріс, як і кождий інший американський хлопець, добре знаний в своїй громаді. Він почував те саме, що й інші американські хлопці в часі нападу на його рідну країну — на Америку. На другий день після нападу на Перл Гарбор він разом зі своїм братом їхали 150 миль, щоби записатися до війська. Але Бен Куроки скоро пізнав, що значить бути американцем з японського роду в часі війни. В потязі, ідучи вже до військового табору, він почув як подорожні голосно питали: „Що цей „джап" робить в армії?"

„Це мене ніби збило з ніг" — казав Бен Куроки до слухачів на недавньому форумі Н. Й. Геральд Трибюн, в Ню Йорку. „Я раптово зрозумів, що не зважаючи на те, я є наротиєз, на те, які почуття ворушилися у мому серці, для цих людей я був чужинцем... Я ніколи не забуду тої подорожі поїздом".

Бен Куроки вступив до військової летунської частини і сподівався, що буде літати. А-ле коли зрештою він опинився за морем, то не в ролі летуна, а урядником канцелярійним при бомбовій групі. Це були часи, коли Англія дуже терпіла від ворожих нападів з повітря. Бракувало стрільців. Тоді Бен Куроки добровільно зголосився стрільцем на „Либерейтори". Після пять-деннього вишколу, відправився разом зі своєю частиною до Північної Африки. Відбув 25 летунських місій, включно з знаменитим полетом на нафтові поля в Плоешті, в Румунії. Після того він мав право вернутися до дому, проте залишився ще на пять місій.

Коли вернувся до своєї Небраски, казав, що „почував себе як дитина на Різдво. Кожний оглядав мої відзнаки, стискав руку".

Але пізніше, в Денвер, було що інше. Хтось відмовився їхати разом з ним в одній таксівці, назвавши його „...японцем". „Я мав тоді на собі всі мої відзнаки", каже Бен Куроки, „але це не мало значення. Зі злости я мало не плакав. Після того перед собою я бачив Токйо".

Три місяці йому казали, що для нього неможливо попасти на боевий фронт Тихого Океану, бо для того були особливі заборони. Але йому помогли деякі визначні, впливові особи в Каліфорнії, Небрасці та з заряду военного переселення.

„Незабаром" — оповідає Бен Куроки — „я вже проходив вишкіл для літання на „В-20". „Мене заохочувала й додавала відваги зустріч з людьми, які не судять інших за те, до якої національної групи належав дід, чи за кольор його шкіри".

Як стрілець на „В-29" з базою на Маріянських Островах, Куроки відбув 28 тяжких боевих місій на острови самої Японії. Як і кождий пересічний молодий американець, він не говорив багато своїм товаришам про дійсну причину своєї добровільної служби на боевих фронтах Тихого Океану. Але відверто оповідав про це соткам слухачів, присутних на форумі Н. Й. Геральд Трибюн.

„Я пішов на війну боротися не тільки проти фашистських ідей Німеччини та Японії, але також проти тої малої кількости американців, які не усвідомлюють принципів свободи і рівности, на яких створена ця країна", казав він.

„Я не є ніякою авторитетною особою, не є фахівцем, ані великою рибою. Я не маю більшого знання від кожного іншого хлопця в Небрасці. Проте знаю ось що: бився в цій війні поруч з різними людьми — разом з польським стрільцем, жидівським інжиніром, німецьким гарматчиком та навіть поруч з чисто-кровним індіяном з Дакоти. Бачив ранених, їх кров була завше одного кольору — червона, незалежно від того, з якої країни, з якого роду були їх діди. Їхні стогнання з болю звучали однаково, незалежно від релігійної приналежности.

„Виконав 58 боевих місій. Мої руки тремтять, часто не можу спати ночами. Хотів би вернутися до дому, в Небраску і забути про війну. Лежати під деревом, спочивати. Тяжко вірити, що війна для мене ще не скінчилася. Не скінчилася вона для багатьох з нас — для американських жидів, американських італійців, американських нігрів, американських японців. Доки все ще істнує ненависть, упередження, маємо далі провадити бій проти них. Коли бувало в дома, в Небрасці, засівав своє поле, я знав, що за деякий час збиратиму врожай. Багато з нас в цій війні мали подібні почування: ми йшли сіяти, щоби потім зібрати овочі миру та гідного життя для наших родин, для наших дітей.

„Колись, в гай скул, в Небрасці, мене вчили між іншими річами і про те, що Америка є країною, де свобода людини не залежить від раси чи релігії. Ось тому я пішов битися проти Токіо. Я пішов битися за мою країну, де свобода не належить до якогось кольору шкіри, а є спосібом життя, де всі люди, є рівні, хіба що самі своєю поведінкою тому заперечать. Оці старі ідеї ми плекаємо в Герши — в Небрасці — по дорозі з Козад, що є недалеко Норт Плат".

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

З Обєднаного Комітету.

1. Висилка призбираних грошей. Від Обєднаного Комітету міста Ню Йорку переслано до З. У. А. Допомогового Комітету чека в сумі $534.52 як дальшу частину збірок жертв орґанізацій та дохід з Листопадового Свята.

Жертви зложили: Укр. Зап. Тов. „Дністер" зо свого „Народного Фонду" і члени в сумі $205, з каси окремо ще Товариство $25; Стефан Ковальчук $15; по $10: Наум Медвідь, Стефан Шевців, М. Ґуцалюк, Анна Ґригус, П. Цмайло, Я. Кулинич, Г. Г. Якимів і Павло Ґаврис; по $5: Н. Добрянський, С. Пухір, Г. Вітович, А. Савула, І. Демко, Г. Гармаш, М. Сосницький, І. Мельник, М. Мельник, І. Дике, Ю. Лисий, М. Януш, П. Бих, В. Гнатів, Е. Захарчук, А. Свитак і Н. Левкович. З Листопадового Свята призначено чистий дохід $173.14 на допомогову акцію; з листи збірок Петро Задорецький передав $80. Зложили: Тов. „Мосиця", від. 75 УРС, $50; по $10: Н. Гайда і П. Гончарик; по $5: І. Лазорчик і Павлина Шевчук. Від орґанізації Жіноча Поміч, від. 3 СУА зо збірок на представленню $76.38.

Петро Кучма,
касієр Об. Комітет.

2. Успішні Збори. Дня 6-го грудня 1945 відбулись в Демократичнім Клюбі 59 Ст. Маркс Пл. збори Обєднаного Комітету спільно з Жіночою Секцією, яка займається пакуванням і висилкою убрання для українських скитальців до Европи. На збори прибуло понад 70 осіб, бо всі були цікаві почути звіт д-ра В. Галана з допомогової акції. На збори прийшли люди споза комітету, візвані оголошенням в пресі. По отворенні зборів головою п. Гаврилком, забрав слово д-р В. Галан, який дав вичерпуючий звіт з цілої акції, а особливо за останні місяці. Референт розповів докладно про діяльність українських скитальців в Европі, як от у Німеччині є 8 українських ґімназій і 2 університети; в Британії є шпиталь, де лічаться самі українці і там доконче потрібно медикаментів. Дальше, тому, що наш Допомоговий Комітет дістав признання американського уряду, це було великою помочию для українців в Франції, щоб уряд позволив тамошним українцям отворити свою гуманітарну установу, якої видатки на 30% зобовязався покрити сам уряд. Дальше голова Допомогового Комітету д-р Галан розповів присутним кільки і яку поміч дано з Америки українцям в Европі. Недавно наш Допомоговий Комітет дістав дозвіл на закупно поживи на більшу скалю, а також за старанням Комітету будуть висланi річи на Різдво за спеціяльним дозволом.

Голова Жіночої Секції пані І. Бенцал розповіла скільки і де вислано убрання завдяки праці тої Жіночої Секції. Вчасі зборів були різні запити і пояснення щодо допомогової акції, а вислід тої дискусії був такий, що два наші бизнесмени, а це п. Калина Лисюк і п. Василь Пуйда зложили по 1000 долярів на спеціяльну збірку одного міліона фунтів убрання для українських скитальців в Европі через висилання троків по громадах. Хай цей високо благородний чин наших двох добродіїв стане приміром для інших наших бизнесменів, які досі отягаються з жертвою для тих, яких безпощадна війна кинула безпомічними на чужину.

Марія Демидчук,
секр. Об. Ком.

МЕКАДУ, ПА.

Кампанія за членів У. Н. Союзу

З початком серпня почалася тут передконвенційна кампанія за новими членами до У. Н. Союзу. Перша в черзі стала до цеї праці мекадуцька округа. До цеї округи належить від. 27 і він використав мій побут та організаторську поїздку вислід, бо вислідом праці є 150 нових членів. Тут велика заслуга гол. контрольора У. Н. С. Дмитра Капитули. Він щиро помагав, скликував зібрання, вів переговори з місцевими урядниками та взивав, щоб поїздка організатора принесла відповідну користь. І так справді сталося.

Друга з черги була округа Вилкс Бері. Та тут менше відділів, бо всього 14. Тут працює проф. Г. Герман, який, як відомо, є заступником предсідника У. Н. Союзу. Він щиро помагав при скликуванню нарад, а результатом такої праці є 50 нових членів. Про це вже писав свого часу п. Герман.

Третя — це округа Алентавн. Тут усього 12 відділів, зате тут міститься другий з черги величиною пенсилвенійський відділ У. Н. Союзу, а це від. 147. На зібранню, що відбулося 11. листопаду, був гол. предс. Микола Мурашко. Тоді представники виявили, що вчасі війни тут не було ніякого руху а в деяких відділах навіть убуло членів. Тому тепер постановили відділи направити цю недостачу. Праця пішла так енергійно, що за пару тижнів ця округа виказала прибуток 70 нових членів. Перед у праці вів від. 47 з Бетлегем і здобув самий 33 нових членів. Це сталося завдяки секретарці пані Заблоцькій і це єдиний жіночий відділ в цій околиці. Ця округа повинна бути взірцем для жіночого відділу в крузі МекАду, де навіть на зібрання членкиці не ласкаві явитися, хоч у сусідстві живе жінка-радна У. Н. Союзу.

Щоб наш Союз міг як слід в будучности розвиватися і ростати в нове членство, то варта завести якусь нагороду для тих членів, що працюють по відділах. В першу чергу головні урядники повинні подбати про розвиток і зріст У. Н. Союзу в своїх округах, так як роблять тепер деякі урядники, що їх імена згадується при нагоді.

А. Маланчук,
орґанізатор У. Н. С.

ПЕРЕД ВИЇЗДОМ У МОСКВУ.—Це секретар стейту, Джеймс Ф. Бирнс, в хвилині, коли хоче прощатись з своєю дружиною, заки всяде до літака, що його має завезти до Лондону, а потім до Москви, де він уже є радить разом з Молотовом і Бевином.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

14. грудня 1905.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В РОСІЇ.

Перед двома тижнями почав виходити в Лубнах, Полтавської губернії, перший чисто український часопис під заг. „Хлібороб" ,який видає Володимир Шемет. У Києві має виходити щоденний часопис „Громадське Слово", як орґан Української Демократичної Радикальної Партії, а Українська Революційна Партія має видавати „Робітничий Часопис". Поява цих часописів може мати епохальне значіння для дальшого розвитку українського народу.

БУРХЛИВІ РОКОВИНИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО У ЛЬВОВІ.

В осени б. р. минає 250 літ, як Богдан Хмельницький відступив від облоги Львова, діставши від львівських міщан великий окуп. Ці роковини використали львівські поляки, щоб відсвяткувати „оборону Львова від козацької дичі", а проти цього задемонстрували українці своїм вічем, яке відбулося 12. листопаду в салі Народнього Дому. Після віча пішли українці походом по вулицях міста Львова, але їм заступила дорогу поліція і уладила справдішний погром на чисто російський лад.

ВАРТІСТЬ ІМІҐРАНТІВ ДЛЯ АМЕРИКИ.

Один з найбільших міліонерів світу, Андрій Карнеґі, заговорив перед Нешенел Сивик Федерейшен про іміґраційне питання. Він сказав, що як би так він був властником Америки, то він давав би кожному свіжому іміґрантови премію за те, що приїздить сюди, бо це чистий бизнес. До Америки приїздить рік-річно 400,000 іміґрантів — твердить Карнеґі. Як би цих іміґрантів оцінювати як робучу силу, так як колись оцінювали невільників, то Америка дістає кожного року по 400 міліонів долярів даром. Крім цього з зарібків, які в Америці дістають іміґранти, вони висилають до старого краю лише 10 відсотків, а решту пропускають в нашому краю.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Відчити О. Іваха

На якийсь час загостив з Канади до Злучених Держав з відчитами письменник О. Івах. Виголошує відчити на теми: „Український нарід жде краща доля" і „Краса української культури". Він відомий з цього, що накликає словом і письмом до єдности й братньої любови між українцями. Завжди має щось потішаючого сказати. Знаний він читачам різних українських часописів. Вийшло теж уже й кілька його книжок. Скінчив науку в Саскачеванському Університеті. Належить до Товариства Канадійських Письменників. Радо виголосив би промову в цьому чи другому місті. Запросини на промову чи відчит слати на таку адресу:

Mr. Honore Ewach,
11 East 7 Street, New York, N. Y.

ПОШУКУЄМО 316 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, заклакає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свобода" на допомогу українським жертвам війни зложили:

185) Василь Закалужний, Бронкс, Н. Й.	$ 100.00
Попередно проголошено	18,470.00
Разом	$18,570.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ

В У. Н. Союзі є відділи, що кожного місяця присилають завжди начас всі членські вкладки та звіти про рух членів, але є і такі відділи, що постійно спізнюються з висилкою членських належитостей. Таких відділів, що постійно спізнюються з присиланням вкладок, є коло пять відсотків, бо на 475 Союзових відділів, приблизно 25 відділів не присилають начас вкладок.

Саме до цих 25 відділів звертаємось тепер з кінцем року, та взиваємо заряди цих відділів прислати, принаймні в місяці грудні, начас всі залеглі членські вкладки. Бо зогляду на річне замкнення діловодства У. Н. Союзу, головна канцелярія мусить отримати фінансові й рекордові звіти всіх відділів не пізніше як в останньому дні місяця.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

—o—

МІСТО НЮ ЙОРК.

Успішна праця тов. „Дністер".

Одна правда, що тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союу є найбільшим нюйорським українським товариством, а друга правда, що це товариство дбає про те, щоб точно виконати усі громадянські обовязки, які є на часі. Про це не часто згадується в пресі, але знає громада. Одначе тому, що з кінцем року треба усьому членству знати працю уряду — а членів тільки, що на повне зібрання усіх у нас нема приміщення — треба хоч подати до відома вислід допомогової акції за рік 1945.

До грудня збіркова акція товариства принесла $1,747,00, з чого переслано до Злученого У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії перший раз $882, другий раз $80, а через „Свободу" у липні вислано $600. У касі остається ще $185, збірка йде дальше при кожній нагоді і до кінця року призбирається ще дещо для заокруглення.

Принагідно треба згадати, що на три-квартальних зборах товариства 27. жовтня виасиґнувано з каси $25 на Юнайтед Стейтс Вор Фонд, а члени додали $17.75, разом на згадану ціль передано з „Дністра" цього року $42.75. Ця справа звязана з загальною акцією з Америки і тому її тут згадуємо.

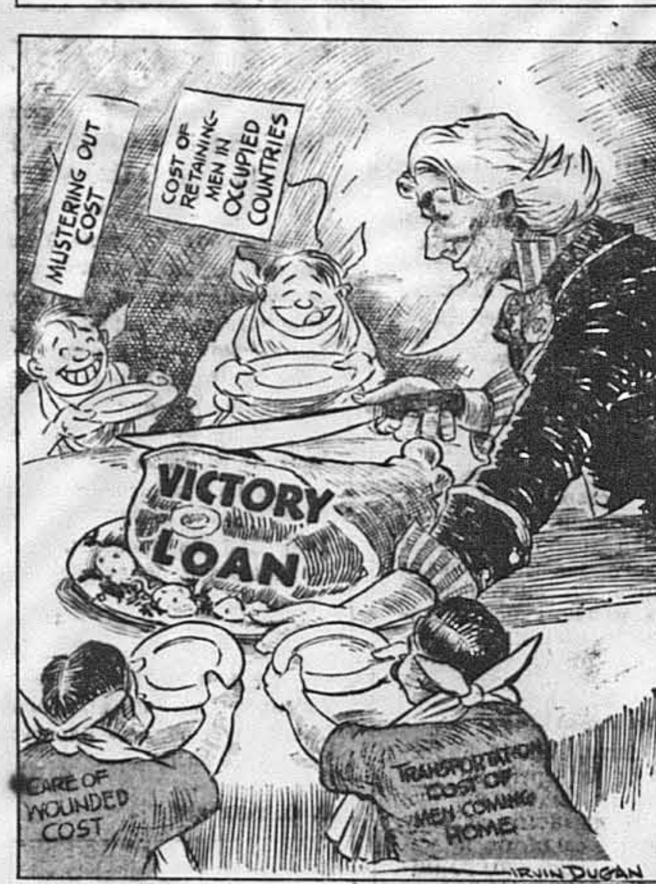
Для приспішення допомогової акції товариство видало „Бюлетень", де поміщено загальний звіт з діяльности товариства в минулому, а крім цього теж і зазив до постійних жертв через підписання відповідних „декляраций". Цей „Бюлетень" вислано членам поштою домів. Прохається членів відозватися на зазив негайно.

Коли мова про „Бюлетень", то в ньому згадано теж, що в листопаді 1946 р. припадає 20-ліття існування товариства „Дністер" і на основі рішення три-квартальних зборів буде уладжений з цієї нагоди між ін. бенкет в однім з більших готелів. Будуть уладжені й інші ювилейні імпрези, про які поговоримо на річних зборах 29. грудня.

Треба теж згадати, що на місячних зборах 3. грудня вибрано делеґатів на Третій Український Конгрес, який відбудеться у Вашингтоні 26. січня 1946. Делеґатами вибрані д-р С. Демидчук, П. Кучма і В. Павлів.

Володимир Павлів,
рекордовий секретар.

Victory Bonds Supply These By Dugan

ЖИДІВСЬКІ ШКОЛИ У ВИНІПЕҐУ

„Конґрес Бюлетин" з вересня, ц. р., подає про жидівські школи у місті Виніпеґу таке:

На основі звіту Луіса Розенберґа, директора розсліду для Канадійського Ж и д і в ського Конґресу, майже 50 процент жидівських дітей, які ходять до початкових анґлійських шкіл (кляси 1 до 6) у Виніпеґу, одержують якусь форму науки своєї релігії або історії свого народу.

У Виніпеґу є 3,166 жидівських дітей, які учащають до початкових і вищих шкіл. До т. з. „киндерґартен шкіл" ходить 216 дітей. Ці школи вдержувані самими жидівськими товариствами.

З 2,194 жидівських дітей, які ходять до початкових шкіл, лише 1,048 побирають навчання в жидівській мові. Це є майже половина, або майже 50 процент.

Розенберґа розслід в справі реґістрації в жидівських школах показує, що 66 процент дітей в т. з. школі Талмуд Тораг є хлопці, а в школі Перец і Шолом Алейхем хлопців є лише 40 процент.

В додатку до чисто жидівських шкіл жиди мають також і школи в яких дають і навчання приписане депертаментом освіти. До таких шкіл учащає 442 студентів. Ці школи це наче колеґії, в яких студенти вчаться тих самих предметів, що і в інших публичних і вищих школах, а заразом і своєї мови, літератури, релігії і т. д. Такі кляси находяться в школах Перец, Талмуд Тораг і Шолом Алейхем.

Розенберґ каже в своїй розвідці, що жиди мають більший нахил посилати своїх дітей до тих шклі, в яких звертається увагу на релігію. — („Канадійський Фармер").

Молодь, що покинула школу

Кожний знає, що впродовж війни тисячі й тисячі молоді покинули школи й пішли працювати. Але від часу, як скінчилася війна, розпочато широку кампанію за те, щоби повернути їх знова до школи. Наслідки цеї кампанії ще не відомі, але тим часом заряди шкіл досліджують питання, як вплинула війна на кількість учнів в школах.

Краєва Освітня Асоціація вказує на те, що впродовж двадцяти літ до 1940 року кількість молодих дівчат і хлопців, що йшли на працю, постійно зменшувалася. З війною положення це — як і треба було сподіватися — змінилося. Сім раз більше вступило на ринок праці хлопців і дівчат віком від чотирнацяти до сімнадцяти літ в 1943 та 1944 роках, ніж в 1940 році. Біля трьох міліонів хлопців і дівчат шкільного („гай скул") віку були на праці на весну 1945 року, згідно з цензусовими обрахунками. Таким чином ґрупа молоді, що своєю кількістю дорівнює кількости населення міста Шікаґо, перервала свою шкільну освіту. Половина з них покинули школу зовсім, друга половина займалася не цілоденною, а часовою працею.

В роки війни, впродовж літніх вакацій, від чотирьох до пять міліонів хлопців і дівчат шкільного віку йшли на працю. Це помагало у военних зусиллях, але спокуса залишитись на праці і заробляти гроші є головною причиною того, що запись до шкіл підупала.

Проте питання позашкільних дітей не є питанням тільки военного часу, як подає Освітня Асоціація. Понад два міліони молоді, віком від чотирнацяти до сімнацяти років, не відвідували школи в 1940 році.

„Ця багата країна не може собі дозволити, щоби діти шкільного віку йшли на працю", заявляє Освітня Асоціація, „або не відвідували школи. Найважнішою справою для дітей є освіта. Робітничі ряди їх не потребують... Тільки тоді як всі діти будуть відповідно підготовлені до громадянства, може наша країна успішно жити й розвиватись".

Загальна Рада — ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БАЙОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 281, повідомляє всіх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в пятницю, 21. грудня, в гали У. Н. Дому, 33-35 Вест 19. ул., точно в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів і члениць прийти на означений час, бо буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: Г. Довгань, предс.; С. Кебало, кас.; Л. Бачинський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 23. грудня, в годині 1. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул.. Просимо членів прийти на ці зборе, бо буде вибір урядників на 1946 рік і звіт контр. комісії за цілий рік. — С. Чорномаз, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 278, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 23. грудня в 1. годині пополудні в домі секретаря, 473 Медісон Стр. Обовязком кожного члена є прийти хоч на річні збори, бо маємо важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1946 рік та делегата на Третий Український Конгрес. — А. Головатий, предс.; С. Турчин, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в неділю, 23. грудня, в одині 3. пополудні, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів і члениць прийти бодай раз врік, бо маємо багато справ до полагодження і буде вибір уряду на 1946 рік. Просимо довгуючих членів вирівнате свої вкладки. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас. Й. Ярема, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 23. грудня, в год. 5. пополудні, в гали парохіяльній. Всі члени мають явитися точно на час, бо буде звіт контролі і урядників та вибір уряду на 1946 рік; також є інші важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вивнати свої залеглосте. — І. Климишин, предс.; С. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

РОСФОРД, О. — Отсим повідомляємо членів Бр. св. Михаїла, від. 235, що місячні збори на рік 1946 будуть відбуватися 1-ша неділя по 10-тім, а не по 1-шім, як було до тепер. Так ухвалено на річних зборах 2. грудня. — Г. Шумський.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх позамісцевих членів, що на річних зборах 9. грудня вибрано такий уряд: Т. Стадник, предс.; В. Вавро, рек. сек.; І. Хіровський, кас.; Іван Пиріг, фін. секр., 64 Rufus St., Ansonia, Conn.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. — Комітет відділу ч. 178 голосить **річні збори, що відбудуться в неділю,** 23. грудня, в 2. годині пополудні, в гали У. А. Горожанського Клюбу, 148 Манчестер ул. Комітет наказує всім членам прийти на ті важні збори, бо буде вибір уряду і інші важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Беднарчук, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО чоловіка, або дівчину, з повним знанням української і польської мови, досвідчених у праці в бюрі подорожуючих, і уміючих вести листування в писанню на машині. Мусить мати добру рекомендацій.

Голоситись листовно, або особисто між 11. рано і 2. пополудні.

EDWARD S. WITKOWSKI,
130 East 7th St., New York, N. Y.

ПОШУКУЮТЬ

Йосиф Дяків пошукує **Галини Балабан і Василя Коморовського. Наталія Попеж,** дочка Андрія Кратко, пошукує **Івана Сайкевича і Володимира Коссора.** Всі інтересовані хай пишуть: **Diakiw Jarema, Srodsborg Sobad No. 27, Danmark.**

Евген Зварич, з села Миколаїв, пошукує Тіток **Ольги й Катрі Болянську,** з дому **Усик,** з села Ростоки, Буковина. Писати: **Ewhen Zwarecz, UNRRA, D. P. (Stateless) Camp, No. 95-278, Munich-Karlsfeld, Germany, Bayern.**

ПОШУКУВАННЯ

о. ВОЛОДИМИР ПИЛИПЕЦЬ, зять о. Евстахія Гордійчука, який знаходиться в Німеччині, пошукує **ІВАНА ГОРДІЙЧУКА (Gordijczuk)** брата о. Е. Гордійчука, пароха з Залуча, пов. Снятин, або його родину, нехай подасть свій адрес до **Rev. P. Bilon, 74 Harris Ave., Woonsocket, R. I.**

Д-р ВОЛОДИМИР БАЛТАРОВИЧ ШТОНЬ, який перебуває тепер в Чехах, пошукує братів свого батька **Семеона Штоня (Ston),** родом з Лопатина, Галичина. Зголошуватись на адресу: 248,50.

Mrs. I. MOSTENSKY,
1301 Newport Ave., Northampton, Pa.

ІВАН СМОЛІЙ,

що знаходиться в Німеччині в таборі, пошукує **Сестру, замужну АННУ ТИТЛА з дому Смолій,** уроджена 1896 р. в селі Новосілці, пов. Підгайці, Галичина. В 1938-39 році мешкала в Ню Йорку. Хто би її знав, або вона сама, прошу зголоситися до мене по лист від брата Івана. Мій адрес:

ЯКІВ ДЕРКАЧ
385 EAST 10th STREET
NEW YORK 9, N. Y.

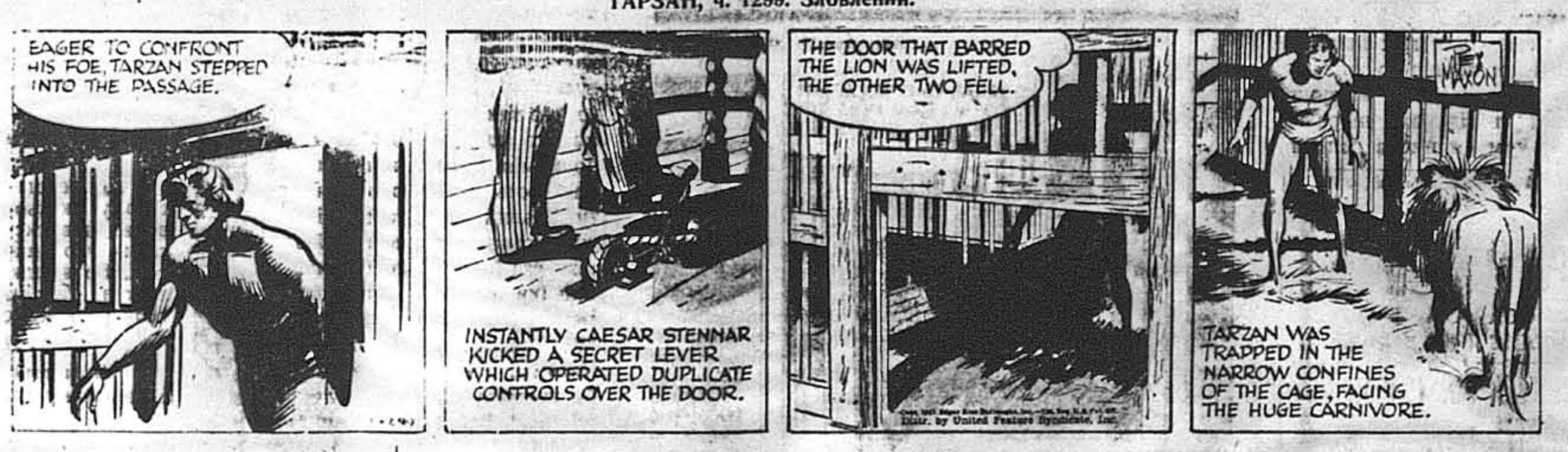

ТАРЗАН, ч. 1299. Зловлений.

Готовий станути око в око із своїм противником, Тарзан вступив у перехід.

В тімже моменті Цезар Стенар копнув ногою в тайну підойму, яка порушувала двері.

Двері, які замикали клітку з львом, піднеслися, а двоє інших дверей впали наділ.

Тарзан зловився у вузкім коритарі клітки, зустрівшися ввіч-на-віч з хижаком.